

Královna islandské krimi se vrací
s novou třídílnou sérií

YRSA

Neviditelné dědictví, které nelze odmítnout

Yrsa Sigurðardóttir

DNA

U NÁS UŽ VYŠLO:

Poslední rituál

Mrazivé světlo

Žhavý hrob

Led v žilách

Ohnivý anděl

Plavba smrti

Pamatuji si vás všechny

SÉRIE FREYJA & HULDAR

YRSA

DNA

Přeložil Milan Lžička

*Tato kniha je fikce. Jména i postavy jsou dílem autorčiny
obrazotvornosti, nebo jsou použity v rámci fiktivního vyprávění.
Jakákoliv případná podobnost se skutečnými osobami,
žijícími či zemřelými, je zcela náhodná.*

Copyright © 2014 Yrsa Sigurðardóttir
V islandském originále poprvé vyšlo roku 2014
pod názvem *DNA* v nakladatelství Veröld v Reykjavíku
V anglickém jazyce v překladu Victorie Cribb
vyšlo v nakladatelství Hodder & Stoughton roku 2017
Published by agreement with Salomonsson Agency

Translation © Milan Lžička, 2017
Czech edition © Metafora, 2017

All rights reserved

ISBN 978-80-7359-622-4 (pdf)

Tuto knihu věnuji Pallimu.

Za poznatky, které jsem využila při psaní knihy,
vděčím těmto lidem:

Bragimu Gudbrandssonovi za informace o úřadu
na ochranu dětí a o Dětském domě,

Thorleikuru Jóhannessonovi za přiblížení světa
radioamatérů

a **Hallgrímuru Gunnaru Sigurdssonovi** za údaje
o radiokomunikaci a jejím sledování.

Všem upřímně děkuji.

Jakékoliv chyby jdou výhradně na můj vrub.

Yrsa Sigurdardóttir

1987

PROLOG

Seděli na lavici, jako by se seřadili podle velikosti. Na jednom konci holčička, která byla ze všech nejmladší, vedle její dva bráškové. Byl jim jeden, tři a čtyři roky. Z tvrdého sedátka visely hubené nohy. Na rozdíl od normálních dětí jimi ale nepohupovaly ani nekývaly, nové boty se nehybně vznášely nad naleštěným linoleem. Ve tvářích se jim nezračil ani náznak zvědavosti, nudy nebo netrpělivosti. Všichni tři civěli na holou bílou zeď před sebou, jako by se dívali na *Toma a Jerryho*. Při pohledu přes sklo výjev připomínal fotografii – studii *Trojice dětí na lavici*.

Byli tam už bezmála půl hodiny. Zanedlouho budou smět odejít, ale žádný z dospělých, kteří je pozorovali, se na tento okamžik příliš netěšil. V porovnání s tím, co tyto děti čeká, působil nedávný otřes v jejich životě bezvýznamně. Jakmile odsud zmizí, nic už nebude jako dřív. Tentokrát snad půjde o změnu k lepšímu, přesto může mít i stinné stránky, které možná nakonec převáží všechny výhody. Právě před takovýmto dilematem se skupinka kolem stolu ocitla.

„Nic naplat, zvážili jsme všechny ostatní možnosti, ale odborníci doporučují tuhle. Je nezbytné, aby se děti co nejrychleji natrvalo zabydlely v rodinách. Čím budou starší, tím nižší je šance, že je někdo adoptuje. Jen si vezměte, o kolik těžší bylo hledat domov těm chlapcům než jejich sestře. Případní rodiče velice dobře vědí, že čím jsou děti mladší, tím lépe si zvykají na nový život.

Za dva roky bude holčičce tolik jako teď mladšímu z bratrů a pak budeme řešit stejný problém i s ní.“ Muž se zhluboka nadechl a máchl štůskem lejster, aby svým slovům dodal váhu. Šlo o zprávy a psychiatrické posudky odborníků, kteří děti vyšetřovali. Ostatní s vážnými tvářemi přikyvovali; všichni, až na nejmladší ženu mezi nimi, která návrh důrazně odmítala. S případy týkajícími se ochrany dětí měla nejméně zkušeností a stále ještě v ní plála jiskra naděje, kterou už v ostatních opakované rozčarování dávno uhasilo.

„Neměli bychom ještě chvíli počkat? Člověk nikdy neví, třeba se nám přece jenom povede najít manžele, kteří by byli ochotni osvojit si všechny tři.“ Podívala se na děti, které seděly na lavici jako přikované. Ruce měla přísně založené na prsou, jako by se snažila zabránit tomu, aby z ní vyprchaly laskavost i vrozený optimismus. Živě si vybavovala, jak sourozenci vypadali, když jejich případ poprvé zaujal pozornost úřadů: mastné, zacuchané tmavé vlásky, špinavé oblečení a vyzáblá tělíčka. Zářivé oči v umolousaných obličejích, tváře se šmouhami od slz. Se zkroušeným výrazem se mladá žena obrátila k ostatním sociálním pracovníkům. „Určitě existuje naděje.“

„Tohle už nehodlám znova řešit.“ Hlas muže s dokumenty zněl popuzeně. Potřetí se podíval na hodinky; slíbil svým potomkům, že je vezme do kina. „O tu malou se přetahuje víc párů, o chlapce ale valný zájem není. Měli bychom být vděční, že se nám podařilo najít takovéto řešení; nějaké hypoteticky dokonalé manžele bychom dál hledali marně. Obracejí se na nás všichni potenciální adoptivní rodiče a jejich seznam jsme už pročesali skrznaskrz. Za daných okolností je tenhle výsledek zdaleka nejuspokojivější.“

Na to už se víceméně nedalo nic říct, a tak ostatní opět pokývli, s výjimkou mladé ženy. Z očí jí sálalo zoufalství. „Ale evidentně mají k sobě nesmírně blízko. Bojím se, že by je odloučení mohlo poznamenat na celý život.“

Tentokrát lejstry zatřepal tak vehementně, že vzniklý vánek načechral přítomným vlasy. „Dva různí psychiatři zcela jasně uvedli, že je v nejlepším zájmu mladších sourozenců, aby byli odloučeni. Chlapec si osvojil úlohu sestřina ochránce. Doslova ji dusí láskou a péčí, kterých se jemu samotnému nedostalo, i když jde stále ještě o malé dítě. Nenechá ji chvíli o samotě; trápí ho kvůli ní stres a úzkost. Vždyť jsou tomu klukovi teprve tři roky, prokristapána.“ Muž se odmlčel a nadechl se. „Tady přece vůbec není nutné něco číst mezi řádky – zprávy mluví jasnou řečí. Odluka bude nejlepší pro oba. Jeho vztah k ní není zdravý. Popravdě řečeno, celá situace poznamenala oba hochy víc než jejich sestru. Ostatně jsou také starší.“

Na lavici se kdosi pohnul. Mladší chlapec se poposunul blíž k sestřičce. Vzal ji kolem ramen a přivinul ji k sobě. Skoro to vypadalo, jako by je přes sklo zaslechl.

„Podle mě si nemůžeme dovolit zpochybňovat jejich profesionální názor.“ Žena, která to vyřkla, dávala najevo, že ani ona nemá času nazbyt. Hovořila rychle a netrpělivě u toho podupávala. „Jsou to odborníci. Vůbec si nedokážeme představit, čím vším si ty děti dosud prošly. Osobně se domnívám, že bychom si měli pospíšit a celé to uzavřít. Bylo by naivní dál hledat nějaké pohádkové řešení. Takové neexistuje.“

„Ale co až zestárnou a dojde jim, že nebylo nutné je rozdělit?“ ozval se náhle nejstarší člen kolektivu. „Většina z nás ví, k čemu dochází, když lidi zahořknou vůči systému. Může to úplně převrátit jejich životy.“ Muž měl už krátce před důchodem a upřímně doufal, že toto je poslední obtížný případ, který mu přistál na stole. To snad není až tak neskromné přání, nebo ano? Už dávno mu zešedivěly vlasy, bral léky na vysoký tlak a tvář měl zbrázděnou hlubokými vráskami.

„Adoptivní rodiče zachovají minulost dětí v tajnosti. Je to v zájmu všech tří, zvláště těch mladších dvou. A ne-

mělo by to být ani nijak zvlášť těžké, protože si nejspíš nebudou na nic pamatovat. Té holčičce je sotva rok. Existuje patrně určité riziko, že by nejstaršímu chlapci mohly zůstat některé vzpomínky, ale jistotu nemáme. A i kdyby tomu tak bylo, budou zmatené a časem vyblednou. No tak, kolik si toho pamatujete z dob, kdy vám byly čtyři?“

„Spoustu.“ Mladá žena byla podle všeho jediná, kdo si uchoval vzpomínky z tak raného dětství. Druhým se vybavovaly pouze matné, snové útržky. Z doby, kdy jí byl rok, si ale nic nepamatovala ani ona. Bylo zřejmé, že holčička, o níž se rozpoutal takový zájem, vyjde ze všeho nejlíp, a nejen proto, že byla rozkošná. Na chlapce dopadly události několika posledních let krušněji a už se to na nich i projevovalo: u mladšího přehnanou láskou a starostlivostí vůči sestře, u staršího lhostejností vůči světu. Strohé hlášení policistů, které na místo přivolal matčin telefonát, bylo natolik šokující, že nikdo z přítomných neměl nejmenší chuť připomínat si jeho detaily.

Jestliže čas vymaže u dětí veškeré stopy oněch událostí, bude to čiré milosrdenství.

Mladá žena ovšem pochybovala, že k tomu dojde. Utrpěné trauma bylo nejspíš příliš hluboké. „Moje vzpomínky se obecně pojí se špatnými zážitky, třeba když jsem si ve třech letech přivřela prst ve dveřích pekařství nebo když jsem v pěti viděla, jak mou kamarádku porazilo auto. To všechno je ale úplné nic v porovnání s tím, čím si prošly tyhle děti. Mám strach, že se ti kluci jednoho dne rozpomenou. A možná i jejich sestřička, i když je to málo pravděpodobné.“

„A co jejich příbuzenský vztah, zjistilo se o něm něco?“ změnila pospíchající žena téma, aby ještě hlouběji nezašedli do vzpomínání na dětství. „My se tady ze všech sil snažíme, aby zůstali spolu, a oni přitom třeba ani nejsou vlastní sourozenci.“

V tu chvíli muž s lejštry přece jen v očích emotivní mladé ženy stoupl v ceně. „Otázka, kdo je jejich otcem, z mého pohledu nehraje roli. Sami sebe vnímají jako sourozence, i když nelze vyloučit, že mají společnou pouze matku. Otec mladších dvou je neznámý. U staršího chlapce je tomu ale jinak. Podle lékaře, který je vyšetřoval, jsou mladší hoch a dívka zřejmě vlastní sourozenci a ten starší je pouze jejich nevlastní bratr. Je ovšem pravda, že to vše vychází jen z tvrzení muže, který je údajně otcem staršího z chlapců; zapřísahá se, že po narození syna už s jeho matkou sexuální poměr neudržoval – byla totiž nucena nastěhovat se zpátky ke svému otcí.“ Muž protáhl tvář, polkl a pak dodal: „Vztah mezi dětmi by se dal zjistit jedině testem DNA, na ten ale nemáme čas ani peníze. A výsledek upřímně řečeno nikdo nechce znát. Pro všechny zúčastněné bude lepší, když budeme předpokládat, že mají ‚normální‘ otce. Všichni tři, nejenom ten nejstarší.“

Nikdo nic neřekl. Ten příběh všichni znali. O dětech i jejich matce. O jejich dědovi i nepopsatelném zločinu, jehož se možná dopustil na dceři. V jejich rukou teď spočíval osud trojice malých dětí se šrámy na duši. Jak s nimi naložit?

„A co otec, ten Thorgeir?“ prolomila mlčení mladá žena. „Není třeba šance, že by změnil názor?“

„Zkusili jsme už všechno. Syna si vzít nemůže ani nechce, natož všechny tři. S chlapcem se nestýká a není ani jisté, zda je opravdu otcem. Prý se uvolil dát mu své jméno, protože s jeho matkou prožil krátký románek, zároveň si ale nebyl jistý, jestli nespala s jinými. Pokud na něj zatlačíme, aby za syna převzal odpovědnost, bude požadovat test otcovství. Tím se všechno ještě protáhne a bez ohledu na výsledek si ani nemyslím, že by zrovna představoval vhodnou volbu. Pokud se ukáže, že otcem není, nemá cenu vůbec zvažovat, že by chlapce adoptoval. A pokud otcem je, beztak o něj nestojí. Byla by to

pro jeho syna příznivá situace? O tom dost pochybuju.“ Přítomní muži si vyměnili pohledy, z nichž se dalo pro rozhodnutí údajného otce vyčíst větší pochopení než u žen, které spíš klopily oči.

„Je to nejlepší řešení.“ Tentokrát muž zprávami nezařoval, ale poklepal na ně prsty. „Bohužel nemáme stroj času, který by nám ukázal, jak to s nimi nakonec dopadne. Můžeme se řídit pouze názorem odborníků. Všichni potenciální rodiče prošli prověrkou a mají prvotřídní reference. Proto navrhuju vše uzavřít. Záznamy dětí budou v systému pozměněny a po jejich děsivé minulosti časem neštěkne ani pes. Nejlepší bude, když se o svém původu nic nedozvědí, a rozdělení jim pomůže zapomenout. Čím dříve začnou nový život, tím lépe pro všechny. Shodneme se na tom?“

Mladá žena už otevírala ústa, ale pak si to rozmyslela. Ostatní mruživě přitakávali, jako by chtěli předejít případným dalším námitkám z její strany. Otočila hlavu a podívala se na trojici dětí na lavici za sklem. Dívka se marně snažila bratrovi vymanit, on si ji k sobě naopak ještě urputněji tiskl, až se skoro zdálo, jako by ji zraňoval. Možná měli odborníci přece jen pravdu. Obrátila se znova ke skupince a sklíčeně přikývla.

Bylo tedy rozhodnuto.

Všichni se rozprchli, jak šli zařizovat formality. Mladá žena dál stála na chodbě, proto byla jediným svědkem chvíle, kdy děti vykročily do nového života. Toho starého se ovšem nevzdaly bez boje. Zvláště mladší chlapec vše nesl špatně. S pláčem a křikem sledoval, jak sestřička mizí chodbou v náručí pediatra. Holčička se na něj přes lékařovo rameno ohlížela a s prázdným výrazem mu mávala na rozloučenou. Byla to žalostná podívaná. Jakýsi muž v bílém plášti musel chlapečka silou zadržet. Když mu došlo, že dospělého nepřepere, rozpustily se jeho výkřiky ve vzlykotu.

Mladá žena od toho výjevu nedokázala odtrhnout

zrak. Jelikož sama nesla díl odpovědnosti, připadalo jí, že by měla dokázat čelit následkům. Na staršího chlapce byl nepatrně méně trýznivý pohled. Ale i když se nepral ani nebrečel, všechno vyjadřoval děs v jeho očích. Nikdy předtím děti zřejmě nebyly jedno bez druhého.

Mladá žena, aniž by prolila jedinou slzu, sledovala, jak se dvojice chlapců vzdaluje jako předtím jejich sestřička. Když konečně zamířila k východu, nebylo už po dětech na nemocničních chodbách ani vidu. Nebyly ve vstupní hale ani venku na poloprázdném parkovišti.

Nový život je beze stopy pohltit.

2015

1. KAPITOLA • Čtvrtek

Elíse chvíli trvá, než si uvědomí, kde je. Leží na boku, peřinu propletenou mezi nohama, polštář zmuchlaný pod tváří. V pokoji je tma, ale šterbinou mezi závěsy na ni pomrkává hvězdička. Na opačné straně postele je přikrývka urovnaná a hladká, polštář bez jediného dolíku. I ticho jí připadá nezvyklé; přestože mockrát v minulosti nemohla kvůli otravnému chrápání zabrat, teď jí ten zvuk chybí. A taky postrádá teplo, které sálá z jejího neustále přehřátého manžela a které ji nutí nechávat ve spánku jednu nohu vystrčenou zpod deky.

Ze zvyku teď tuhle polohu zaujala a je jí zima.

Když se znova přikrývá, cítí na nohou husí kůži. Připomene jí to doby, kdy Sigvaldi míval noční, jenže tentokrát nečeká, že přijde ráno domů uzívaný, s vpadlýma očima a prosycený pachem nemocnice. Z konference se vrátí až za týden. Když jí včera na hlavním autobusovém nádraží dával před odjezdem pusu, byl to on, kdo byl z nich dvou netrpělivější a kdo už chtěl mít loučení za sebou. Jak ho zná, vrátí se navoněný novou vodou po holení z duty-free shopu, a ona bude muset spát s nosem schovaným v ohbí lokte, dokud si na tu vůni nezvykne.

I když se jí po něm trochu stýská, mísí se v ní tento pocit s příjemnou představou, že získá pár dní jen sama pro sebe. S pomyšlením, že bude mít po večerech ovladač televize výhradně ve své moci, že nebude muset ustupovat nadřazeným požadavkům na sledování fotbalových zápasů. Že povečeří jen chléb se sýrem a ne-

bude muset po zbytek noci poslouchat, jak mu kručí v břiše.

Jenže týden volna bez manžela má i své nevýhody; sama se bude muset postarat o tři potomky, sama zvládat všechno, co to s sebou nese: budit je, tahat z postele, odvážet a vyzvedávat, pomáhat jim s úkoly, bavit je, sledovat, kolik času tráví u počítače, vyvařovat jim, koupat je, dohlížet, aby si vyčistili zuby, ukládat je na kutě. Dvakrát týdně musí zavézt Margrét na balet a Stefána s Bárdurem na karate a celou hodinu tam čekat. Tuto povinnost považuje za jednu z nejnevědčnejších, jelikož si musí chtě nechtě přiznat, že tyhle činnosti její ratolesti nebaví ani pro ně nemají nadání, ačkoliv nevyjdou zrovna lacino. Připadá jí, že se tam děti nudí, nedrží s ostatními krok, neustále jsou otočené, kam nemají, a se zrudlými tvářemi zírají užasle na druhé, kteří vždycky dělají všechno správně. Anebo je to možná právě naopak: možná jsou její děti jediné, které to *dělají* správně.

Čeká, až z ní vyprchá mátožnost, a vnímá radioaktivně zelený svit budíku na nočním stolku. Zpravidla začíná den výlevem nenávisti vůči tomuhle přístroji, tentokrát ale nepocítí obvyklou touhu mrštit s ním na druhou stranu pokoje, jelikož jí zářící číslice ukazují, že může ještě několik hodin spát. Její zemdlený mozek odmítá spočítat kolik přesně. Hlavou jí vrtá důležitější otázka: proč se probudila?

Aby ji neoslňovala světélkující záře budíku, otočí se Elísa na druhý bok. A málem zaječí. U postele totiž stojí tmavá postava. Je to však jen Margrét, její prvorozená, která odjakživa tak úplně nezapadá mezi ostatní děti, nikdy nebyla opravdu šťastná. Tohle ji tedy probudilo.

„Margrét, beruško, proč nespinkáš?“ diví se zastřeným hlasem a zkoumavě se dcerce dívá do očí. Ve tmě vypadají černě. Kštice vlnitých vlásků, které lemují sinavou tvář, trčí do všech stran.

Dítě se po hladké peřině sklouzne až k Elíse. Sehne